

§ 293

Valtuutettu Elina Kauppilan aloite kouluruoan muuttamisesta kasvipohjaiseksi

HEL 2022-006827 T 00 00 03

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että jatkossa kouluissa tarjottavan kasvisruoan on oltava riittävällä siirtymäajalla pääsääntöisesti kasvipohjaista.

Keskeistä on paitsi tarjota nykyistä enemmän kasviperäistä ruokaa myös toteuttaa muutos koululaiset ja opiskelijat osallistavalla tavalla eli heidän äänensä on kuultava uusien kasvisruokien arvioimisessa.

Kouluruokailussa lihatuotteiden määrän vähentämistä jatketaan edelleen. Ruokajuomaksi lisätään mahdollisuuksien mukaan kasvipohjaisia juomia muiden ruokajuomien rinnalle.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli ruokapalveluasiantuntija Katja Peränen. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Vastaehdotus:

Sami Säynevirta: Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että jatkossa kouluissa tarjottavan kasvisruoan on oltava riittävällä siirtymäajalla pääsääntöisesti kasvipohjaista.

Keskeistä on paitsi tarjota nykyistä enemmän kasviperäistä ruokaa myös toteuttaa muutos koululaiset ja opiskelijat osallistavalla tavalla eli heidän äänensä on kuultava uusien kasvisruokien arvioimisessa.

Kouluruokailussa lihatuotteiden määrän vähentämistä jatketaan edelleen. Ruokajuomaksi lisätään mahdollisuuksien mukaan kasvipohjaisia juomia muiden ruokajuomien rinnalle.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että jatkossa kouluissa tarjottavan kasvisruoan on oltava riittävällä siirtymäajalla pääsääntöisesti kasvipohjaista. Keskeistä on paitsi tarjota nykyistä enemmän kasviperäistä ruokaa myös toteuttaa muutos koululaiset ja opiskelijat osallistavalla tavalla eli heidän äänensä on kuultava uusien

kasvisruokien arvioimisessa. Kouluruokailussa lihatuotteiden määrän vähentämistä jatketaan edelleen. Ruokajuomaksi lisätään mahdollisuuksien mukaan kasvipohjaisia juomia muiden ruokajuomien rinnalle.

Jaa-äännet: 4

Veli-Pekka Dufva, Pia Kopra, Ossi Määttä, Mirita Saxberg

Ei-äännet: 9

Ted Apter, Nora Grotenfelt, Emma Kari, Bicca Olin, Markku Rantahalvari, Nasima Razmyar, Sami Säynevirta, Antti Vainionpää, Ozan Yanar

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Sami Säynevirran vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen äänin 9 - 4 (tyhjä 0, poissa 0).

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22596
katja.peranen(a)hel.fi

Liitteet

1 kouluruoka kasvispainotteiseksi_aloite_Kauppila ym

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Aloitteen tekijä

Otteen liitteet
Esitysteksti
Liite 1

Päätösehdotus

Kasvatus- ja koulutuslautakunta katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Elina Kauppila ja 18 muuta valtuutettua ovat 18.5.2022 tehneet aloitteen kouluruoan muuttamisesta kasvipohjaiseksi. Aloitteessa ehdotetaan, että kouluissa siirryttäisiin tarjoamaan ravitsemussuositusten mu-

kaista kasvisruokaa ruoan ilmastovaikutusten vähentämiseksi sekä eläineettisistä syistä.

Kouluissa ja oppilaitoksissa on päivittäin tarjolla kaksi vapaasti valittavaa ateriavaihtoehtoa, joista toinen on aina kasvisruoka. Kasvisruoka on ollut vaihtoehtona kala- tai liharuoan rinnalla syyslukukaudesta 2007 lähtien. Lisäksi vuodesta 2011 alkaen kouluissa on ollut kerran viikossa kasvisruokapäivä, jolloin lounaalla on tarjolla kaksi kasvisruokaa lisäkeineen. Kouluruokailusuosituksen mukaan tarjolla on hyvä olla kaksi pääruokavaihtoehtoa, joista toinen voi olla kasvisruoka. Kasvisruokavaihtoehtojen tarjoaminen edistää kasvisruokien syömistä myös niillä oppilailla, jotka eivät ole niihin vielä tottuneet. Vaihtoehtojen tarjoamisen tiedetään lisäävän oppilaiden osallistumista kouluruokailuun.

Koululounailla lihan määrää on vähennetty ja vaihdettu punaista lihaa vaaleaan lihaan tai kalaa sisältäviin vaihtoehtoihin ympäristö- ja ilmastovaikutusten vähentämiseksi. Kaupunginvaltuusto on tehnyt vuonna 2019 päätöksen tavoitteesta vähentää liha ja maitotaloustuotteiden kulutusta 50 %. Suunnittelussa huomioidaan, että toimenpiteet ja asiakasryhmän ravitsemukselliset tarpeet ja ravitsemussuositukset kohtaavat. Tavoite on kunnianhimoinen, mutta muutoksilla on saavutettu tähän mennessä jo 1/3 vähennys punaisen lihan käytössä. Verrattaessa syksyn 2019 ja 2022 ruokalistaa punaista lihaa sisältäviä ruokalajeja on vähennetty kuuden viikon ruokalistalla 10:stä 7:ään. Kalaruokien määrää on lisätty 6:sta 8:aan. Kasvisruokapäivien määrää on lisätty 6:sta 8:aan. Nykyisellä ruokalistalla liharuokia (sis. vaalean, punaisen ja riisitalihan sekä lihavalmistet) on tarjolla neljällä viikolla kaksi kertaa ja kahdella viikolla kolme kertaa. Kasvisten käytön lisäämiseksi lounaalla tarjotaan nykyään myös lämmin kasvislisäke kerran viikossa.

Osa koululaisista ja opiskelijoista ei ole tottunut syömään kasvisruokaa ja he kokisivat kasvispohjaisen kouluruoan laadun alenemana. Moni oppilas ei pidä kasvisruokaa vielä yhtä maukkaana kuin liha-/kalaruoka ja merkittävä osa ruokailijoista haluaa edelleen valita lihaa tai kalaa sisältävän pääruoan kasvisruoan sijaan. Vuosittain tehtävässä toiveruokakyselyssä ilmenee, että suosituimmista kouluruoista on enemmän liha- ja kalaruokia. Kasvisruokia on enemmän niissä ruoissa, joita äänestetään pois ruokalistalta. Tarjoamalla vaihtoehtoja pyritään rohkaisemaan kasvisruokien syöntiin mutta myös takaamaan se, että mahdollisimman monet koululaiset ja opiskelijat syövät päivittäin kouluaterian. Jos tarjottava ruoka ei houkuttele oppilaita syömään koululounasta säännöllisesti, valmistettävien ruokamäärien ennakointi on keittiöille vaikeampaa ja se voi lisätä ruokahävikin määrää ja sen ympäristövaikutuksia. Myös lautashävikin määrä voi suurentua. Ruokahävikin seuraamiseen kehitettiin vuodesta 2021 alkaen seurantataulukko, jolla määriä seurataan.

22.11.2022

Koululounaan tulee kattaa keskimäärin 1/3 oppilaan päivittäisestä energiansaannista. Suomalaisten lasten ja nuorten ravinnonsaannista ja kasvipohjaisen ruokavalion terveysvaikutuksista kouluikäisiin tarvittaisiin enemmän tutkimustietoa. Muutokset ruokavalion koostumuksessa tulee lasten kohdalla olla kattavaan tietoon perustuvia. Jos kouluruoka olisi vain kasvisruokaa, olisi todennäköistä, että nykyistä useampi ruokailija jättäisi pääruoan nauttimatta ja korvaisi aterian leivällä ja juomalla.

Kouluruokailun suunnittelua ohjaa ravitsemussuositukset (Syödään ja opitaan yhdessä – kouluruokailusuositus (VRN 2017), Hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä ruokailusta –ruokailusuositus ammatillisiin oppilaitoksiin ja lukioihin VRN 2019, Terveyttä ruoasta (VRN 2014)). Ne antavat suuntaviivat ravitsevan ja monipuolisen kouluruoan suunnitteluun kaikille oppilaille. Ravitsemussuositusten mukainen ruokavalio vähentää myös ruoan ympäristökuormitusta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala pitää tärkeänä, että lakisääteistä koululounasta kehitetään oppilaiden tarpeiden mukaan. Koululaisilla ja opiskelijoilla on mahdollisuus arvioida uusia kehitettyjä kasvisruokia otantana järjestetyissä ruokaraadeissa. Tätä kautta haluamme antaa oppilaille mahdollisuuden vaikuttaa siihen, mitä uusia kasvisruokia he varmasti söisivät.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala katsoo, että tämänhetkisellä tarjonnalla rohkaistaan ruokailijoita kasvispainotteiseen syömiseen, laajennetaan oppilaiden ruokatottumuksia, lisätään kasvisruokien menekkiä ja hyväksyttävyyttä ja tuetaan sekä terveyttä edistävää että ympäristövastuullista syömistä. Näin toimimalla varmistetaan parhaiten myös kouluruokailun käyttöaste koululaisten ja opiskelijoiden keskuudessa sekä mahdollisimman monen ruokailijan asiakastyytyväisyys.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2. ja 3. momentin mukaan kaupunginhallituksen on osoitettava aloite vastattavaksi sille lautakunnalle, jonka toimivaltaan tai jonka alaisen viranomaisen toimivaltaan aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu ja jonka on allekirjoittanut alle 25 valtuutettua. Toimielimen on vastattava aloitteeseen kahdeksan kuukauden kuluessa sen jättämisestä aloitteen tekijälle.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22596
katja.peranen(a)hel.fi

Liitteet

Postiosoite
PL 51300
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kasvatusjakoulutus@hel.fi

Käyntiosoite
Töysänkatu 2 D
Helsinki 51
www.hel.fi/kasvatusjakoulutus

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

1 kouluruoka kasvispainotteiseksi_aloite_Kauppila ym

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 1

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

Päätöshistoria

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 08.11.2022 § 287

HEL 2022-006827 T 00 00 03

Päätös

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

08.11.2022 Pöydälle

Vastaehdotus:

Sami Säynevirta: Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala korostaa, että jatkossa kouluissa tarjottavan kasvisruoan on oltava kokonaan kasvipohjaista ja sitä tarjotaan ruokalinjastossa ensimmäisenä ruokalajina.

Samalla kouluruokailussa punaisen lihan ja muiden eläinkunnan tuotteiden määrän vähentämistä jatketaan edelleen. Ruokajuomana on kasvipohjaisia juomia tasavertaisesti muiden ruokajuomien rinnalla.

Nämä toimet tukevat konkreettisesti Helsingin kaupungin ilmastostrategian tavoitteita olla edelläkävijä ilmastonmuutoksen hillinnässä.

Kannattaja: Petra Malin

Sami Säynevirran vastaehdotusta ei käsitelty asian käsittelyn keskeyttämisen vuoksi.

Pöydällepanoehdotus:

Ozan Yanar: Pöydälle

22.11.2022

Asia/4

Kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Ozan Yanarin ehdotuksesta.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Katja Peränen, ruokapalveluasiantuntija, puhelin: 310 22596
katja.peranen(a)hel.fi